

brå

 Sveriges officiella statistik

Kriminalstatistik

2020

Konstaterade fall av dödligt våld

En granskning av anmält dödligt våld 2020

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

URN: NBN: SE: BRA-956

© Brottsförebyggande rådet 2021

Enheten för Rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm Telefon 08–527 58 400,

e-post info@bra.se, bra.se

Denna bok kan laddas ner från Brås webbplats bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer, diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för 2020	6
Inledning	8
Tolkning av statistiken	9
Begrepp och definitioner	10
Resultat	11
Nivån och utvecklingen av det dödliga våldet	11
Dödligt våld i relation till befolkningen	13
Dödligt våld mot närstående i parrelation	14
Dödligt våld och användning av skjutvapen	15
Nivå och utveckling av det dödliga våldet i regionerna	17
Användning av skjutvapen i regionerna	18
Det dödliga våldet i andra studier	19
Övriga resultat från granskningen 2020	20
Källor till granskningen av brottsanmälningarna	21
Brottsanmälan	22
Slutredovisningsuppgift	22
Kontakt med polis eller åklagare	22
Dom	23
Beskrivning av statistiken	23
Statistikens ändamål	23
Statistikens innehåll	24
Närstående i parrelation	24
Regional fördelning	25
Insamling och bearbetning	26

Grundmaterial och datainsamling	26
Uppföljningsperiod	28
Kvalitet	29
Jämförbarhet över tid	30
Tekniska förändringar	30
Regional fördelning	30
Tabellbilaga	31

Sammanfattning

I den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld ingår samtliga fall som anmälts som mord, dråp, barnadråp samt vållande till annans död och terroristbrott under ett kalenderår, och där det kunnat konstateras att dödligt våld med stor sannolikhet var dödsorsaken. Med antalet fall avses här antalet offer. Statistiken har tagits fram sedan 2002 i syfte att redovisa tillförlitliga uppgifter om nivån och utvecklingen av det anmälda dödliga våldet i Sverige. Den utgör ett viktigt komplement till anmälningsstatistiken, där uppgifterna om dödligt våld är överskattade på grund av att de även inkluderar polisanmälda händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, exempelvis självmord, olyckor eller naturlig död. Statistiken är deskriptiv, och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå och struktur över tid. En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i avsnittet Beskrivning av statistiken.

Redovisningsåret 2020 har präglats av pandemin

Pandemin har präglat det svenska samhället, med regler och rekommendationer om social distansering sedan mars 2020, vilket lett till generellt minskad rörelse och aktivitet hos befolkningen. Med utgångspunkt i att pandemin inneburit att vissa aktiviteter i samhället minskat, skulle även brottsligheten generellt sett kunna förväntas minska. Men situationen kan också tänkas leda till ökningar inom vissa delar av brottsligheten, exempelvis brott mellan närstående i hemmen, vilket kan påverka den registrerade brottsligheten. Situationen har också haft en inverkan på de brottsutredande myndigheternas verksamhet, där ett minskat tryck på viss verksamhet har frigjort resurser som tillfälligt styrts om till bland annat yttre tjänst och utredningsarbete. Sedan april 2020 genomför Brå därför översiktliga genomgångar av statistiken över anmälda brott för att belysa eventuella konsekvenser av pandemisituationen på den registrerade brottsligheten.¹

¹<https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2020-12-17-anmalda-brott-fortsatta-indikationer-pa-konsekvenser-av-pandemin-i-november.html>

Eftersom statistiken som presenteras här är deskriptiv görs det dock ingen fördjupad analys kring huruvida pandemin haft någon inverkan på det dödliga våldet i samhället och därmed på statistiken. Sett till resultaten finns det dock inga tydliga indikationer på att antalet konstaterade fall av dödligt våld skulle ha påverkats av pandemin, även om det inte kan uteslutas att det är så.

Huvudresultat för 2020

- År 2020 konstaterades 124 fall av dödligt våld i Sverige, vilket är det högsta antalet sedan mätningens start 2002. Jämfört med 2019 var det en ökning med 13 fall.
- De senaste sex åren (2015–2020) har antalet fall av dödligt våld fluktuerat mellan 106 och 124 fall per år. Det är en högre nivå jämfört med tidigare år (2002–2014), som utmärks av större variationer, kring en nivå mellan 68 och 111 fall per år.
- Av de konstaterade fallen av dödligt våld 2020 var offret en kvinna eller flicka i 25 fall (lika många som 2019), och en man eller pojke i 99 fall, vilket var 13 fall fler jämfört med 2019.
- Andelen kvinnor och flickor som föll offer för dödligt våld 2020 uppgick till 20 procent. För män och pojkar var andelen 80 procent. Motsvarande fördelning 2019 var 23 respektive 77 procent.
- Merparten av det dödliga våldet, 90 procent (112 fall), drabbade personer som var 18 år eller äldre. Resterande 10 procent (12 fall) avsåg personer under 18 år. Av de vuxna offren var 23 kvinnor och 89 män, och för offren under 18 år var fördelningen 2 flickor och 10 pojkar.

Dödligt våld relaterat till folkmängden

- Relaterat till folkmängden uppgick antalet konstaterade fall av dödligt våld 2020 till 1,20 fall per 100 000 invånare. Antalet fall med kvinnliga offer var 0,49 per 100 000 kvinnliga invånare, och med manliga offer 1,90 per 100 000 manliga invånare.
- Under perioden 2002–2020 har det totala antalet konstaterade fall av dödligt våld relaterat till folkmängden varierat mellan 0,71 och 1,21 fall per 100 000 invånare.

Dödligt våld mot en närstående i en parrelation

- Offer och förövare var eller hade varit närstående genom en parrelation i 17 av de konstaterade fallen av dödligt våld 2020, och utgjorde 14 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld. Jämfört med 2019 var det en minskning med ett (1) fall.
- Antalet fall av dödligt våld mot kvinnor i en parrelation 2020 uppgick till 13 fall, vilket var 3 fall färre än 2019. För manliga offer i en parrelation uppgick antalet till 4 fall, 2 fler än 2019. Andelen fall i en parrelation med kvinnligt offer

motsvarade drygt hälften (52 %) av samtliga konstaterade fall av dödligt våld mot kvinnor, medan motsvarande andel för män i en parrelation var 4 procent.

Dödligt våld med användning av skjutvapen

- År 2020 användes skjutvapen i 48 fall av dödligt våld, vilket var 3 fler än 2019. Andelen fall där skjutvapen använts uppgick till 39 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld 2020.
- I de flesta fall där skjutvapen använts under 2020 var offret en man (41 fall, motsvarande 85 %), och i övriga 7 fall var offret en kvinna. Under åren 2011–2020 har andelen manliga offer där skjutvapen använts fluktuerat mellan 82 och 98 procent.
- Sedan 2011 har antalet konstaterade fall av dödligt våld med skjutvapen stadigt ökat, från 17 fall 2011 till 48 fall 2020.

Regionala resultat

- Av de konstaterade fallen av dödligt våld 2020 anmäldes 69 procent i regionerna Stockholm, Väst och Syd. Motsvarande andel 2019 var 64 procent. Andelen har varierat mellan 64 och 75 procent under åren 2015–2020.
- Störst antalsförändring 2020 jämfört med 2019 hade region Stockholm (+11 fall), följt av region Öst (+6 fall) samt region Mitt (-5 fall). För övriga regioner var förändringarna i intervallet 0–3 fall i respektive region 2020 jämfört med 2019.
- Av de 48 fallen av dödligt våld där skjutvapen använts 2020 skedde merparten i regionerna Stockholm, Syd och Väst, vilka tillsammans stod för 33 fall (23, 6 respektive 4 fall) eller 69 procent av samtliga fall där skjutvapen använts.

Inledning

Statistiken över antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp, barnadrap eller vållande till annans död ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld. I den statistiken redovisas nämligen samtliga anmälda händelser med dödlig utgång där det funnits anledning att utreda om dödligt våld kan ha varit dödsorsaken.² Många av dessa händelser visar sig efter utredning handla om något annat än dödligt våld, till exempel självmord, olyckor eller naturlig död. Det händer även att flera brottsanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken över anmälda brott kan innehålla dubletter. Vidare förekommer det att försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp felaktigt registreras som fullbordade mord eller dråp. I anmälningsstatistiken ingår även dödligt våld som begåtts utomlands, men som anmälts i Sverige.

Skillnaden mellan antalet anmälda brott och konstaterade fall av dödligt våld har ökat över tid.³ Det kan bland annat förklaras av att de manuella kontrollerna av brottsanmälningarna förändrats sedan polisen införde ett digitalt ärendehanteringssystem för registrering av brottsanmälningar i början av 1990-talet.

Sammantaget innebär ovan nämnda omständigheter att statistiken över anmälda brott är olämplig att använda som mått på det faktiska dödliga våldet, både vad gäller omfattning och utveckling.

Det finns ett stort allmänt intresse av tillförlitlig information om det dödliga våldet i Sverige. Brottsförebyggande rådet (Brå) tar därför sedan 2002 årligen fram denna statistik över konstaterat dödligt våld som anmälts under redovisningsåret. För att kunna presentera en tillförlitlig statistik granskar myndigheten samtliga anmälningar

² Se ”Polismyndighetens riktlinjer om åtgärder vid dödsfall som kan ha orsakats av yttre påverkan m.m.”. PM 2018:14, Saknr. 414.

³ Sedan granskningarna startade 2002 har andelen konstaterade fall av dödligt våld minskat från hälften till omkring en fjärdedel av samtliga anmälda brott rörande dödligt våld.

om dödligt våld som registrerats hos polis och åklagare under ett kalenderår. Resultatet från granskningen som presenteras här utgör en del av den officiella kriminalstatistiken och bygger på den information som fanns tillgänglig fram till mitten av mars 2021, det vill säga året efter redovisningsårets slut.

Tolkning av statistiken

Vid tolkning av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, tänk på följande:

- Statistiken består av de fall av dödligt våld som upptäckts, anmälts till och registrerats av de brottsutredande myndigheterna. I statistiken ingår endast fall där gärningen har begåtts i Sverige.
- Med fall avses här unika individer som fallit offer för dödligt våld. En händelse kan resultera i flera dödsfall, och då redovisas vart och ett av fallen separat i statistiken.
- Statistiken redovisar konstaterade fall av dödligt våld, det vill säga dödsfall där det utifrån de brottsutredande myndigheternas beslut om de anmälda brotten och annan kompletterande information har kunnat fastslås att det med stor sannolikhet är våld som är dödsorsaken. Dödsfall där det av olika skäl inte är möjligt att avgöra om det beror på dödligt våld eller ej redovisas som oklara fall i statistiken.
- Statistiken utgår från registreringsdatumet för anmälan, och periodiseringen för statistiken är 1 januari till 31 december för redovisningsåret. Det innebär att den i enstaka fall kan innehålla dödsfall där brottstidpunkten ligger före redovisningsåret. Tidigare registrerade fall, så kallade cold case, som omregistrerats i systemen räknas dock inte in i statistiken.
- Statistiken utgår från brott som under det aktuella året registrerats som fullbordade mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död eller terroristbrott. Den omfattar inte andra typer av brott som eventuellt har omrubricerats till dödligt våld efter att statistiken har tagits fram.
- Statistiken baseras på information i olika dokument som samlas in från de brottsutredande myndigheterna (anmälningar, slutredovisningsuppgift, domar m.m.) samt muntliga eller skriftliga kontakter med utredare och åklagare. Granskningen avgränsas till den information som finns tillgänglig vid tidpunkten för statistikens framställning. Omständigheter som framkommer därefter och som skulle kunna påverka bedömningen av ärendena kommer således inte med i statistiken.
- Då statistiken om dödligt våld består av små tal, i synnerhet när den delas upp på underliggande variabler (exempelvis kön, region eller om skjutvapen använts) ska tolkning av förändringar för enskilda år göras med försiktighet.

Begrepp och definitioner

I statistiken över konstaterade fall av dödligt våld används följande begrepp:

- Med **dödligt våld** avses i denna rapport fullbordade mord, dråp, barnadrap, vållande till annans död genom misshandel eller terroristbrott som orsakat dödsoffer. Fall som av rättsväsendet bedömts vara nödvärn ingår inte.
- Med **konstaterade fall** avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken.
- Ett **fall** avser en unik individ som fallit offer för dödligt våld.
- **Kön** avser offrets juridiska kön.
- **Ålder** avser offrets ålder vid brottstidpunkten och redovisas i två klasser: under 18 år respektive 18 år eller äldre.
- **Fall med närstående i parrelation** avser fall där offer och förövare antingen är närstående genom en parrelation vid tidpunkten för brottet eller har haft en sådan parrelation tidigare. Med parrelation avses både heterosexuella och samkönade relationer mellan personer (med eller utan barn) som är eller har varit gifta, sammanboende eller särboende, alternativt är eller har varit i uttalade relationer som flickvänner eller pojkvänner.
- **Region** avser den geografiska placeringen av de enheter inom myndigheterna som utreder ärendet, enligt Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens regionindelning. I de flesta fall utreds anmälningar om mord och dråp i den region där brottet har begåtts.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se avsnittet Beskrivning av statistiken.

Resultat

Här redovisas huvudresultaten från statistiken över konstaterade fall av dödligt våld 2020. Först redovisas nivån och utvecklingen av konstaterade fall av dödligt våld, totalt samt per 100 000 invånare i befolkningen. Sedan redovisas resultaten för dödligt våld mot närstående i parrelationer, dödligt våld med användning av skjutvapen och dödligt våld i regionerna. Därefter redovisas resultat från andra studier om dödligt våld. Avslutningsvis redovisas övriga resultat från granskningen, bland annat det totala antalet händelser som anmälts som dödligt våld under året och vilka källor som ligger till grund för resultatet. Statistiken är deskriptiv, och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå eller struktur över tid. En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i avsnittet Beskrivning av statistiken.

Nivån och utvecklingen av det dödliga våldet⁴

Under 2020 anmäldes och registrerades 437 händelser som fullbordade mord, dråp eller barnadråp, varav merparten efter utredning visade sig avse annat än dödligt våld (se avsnittet Övriga resultat från granskningen 2020).

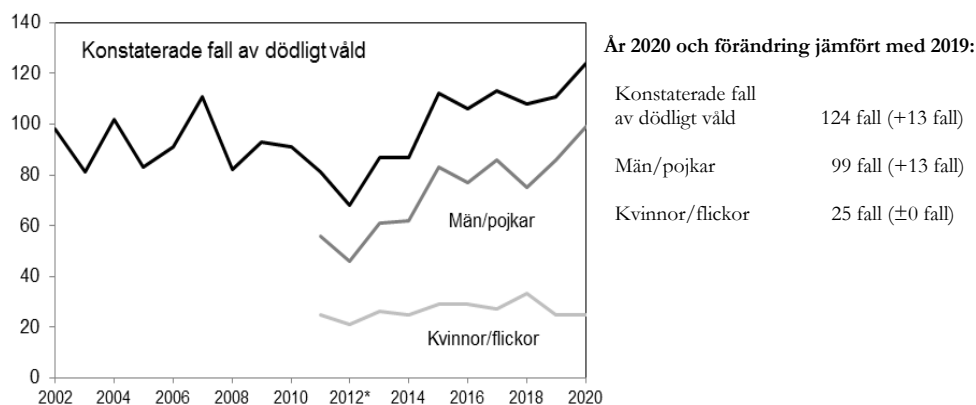
I Brås granskning konstaterades 124 fall av dödligt våld 2020, vilket utgjorde 28 procent av samtliga händelser som anmäldes som mord, dråp eller barnadråp under året⁵. Antalet konstaterade fall av dödligt våld var 13 fall fler 2020 jämfört med 2019, då antalet uppgick till 111 fall.

⁴ I text och tabeller är samtliga procenttal avrundade till heltal, så 12,2 procent blir till exempel 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på bra.se.

⁵ Eftersom mord ingår i lagen om straff för terroristbrott (2003:148 2 §) har dessutom samtliga anmälningar om terroristbrott granskats. Även samtliga anmälda brott om vållande till annans död (ej i samband med arbetsplatsolycka eller i trafiken) har granskats för att fånga upp eventuella ärenden gällande misshandel med dödlig utgång.

År 2020 kunde 6 fall av dödligt våld knytas till 3 händelser med fler än ett dödsoffer. Det kan jämföras med 2019 då 12 fall av dödligt våld kunde knytas till 6 händelser med fler än ett dödsoffer.

Sedan 2002, då Brå började ta fram statistiken, har nivån på antalet konstaterade fall av dödligt våld varierat mellan 68 och 124 fall per år. Sedan 2015 har antalet fall av dödligt våld fluktuerat kring en högre nivå än tidigare år.

Figur 1. Antal konstaterade fall av dödligt våld 2002–2020, totalt samt efter brottsoffrets kön. Uppgift om kön finns tillgänglig från 2011.

Sett till hela den period då statistiken har tagits fram (2002–2020) har antalet konstaterade fall av dödligt våld legat på i genomsnitt 96 fall per år. Antalet fall av dödligt våld har tidigare år uppvisat relativt stora variationer från ett år till ett annat, och därför redovisas även det genomsnittliga antalet för femårsperioder, undantaget den första perioden som avser fyra år. Den första perioden (2002–2005) var antalet i genomsnitt 91 fall, för att sedan öka till 94 fall (2006–2010) och därefter minska till 87 fall i genomsnitt (2011–2015). Under den senaste femårsperioden (2016–2020) har nivån legat på i genomsnitt 112 fall per år (se tabell 1).

Tabell 1. Genomsnittligt antal fall under femårsperioder* 2002–2020.

År	Totalt	Kvinnor/	Män/
2002–2005	91		
2006–2010	94		
2011–2015	87	25	62
2016–2020	112	28	85

* undantaget 2002-2005, som baseras på en fyraårsperiod

Av samtliga 124 fall av dödligt våld 2020 var offret av kvinnligt kön i 25 fall och av manligt kön i 99 fall. Jämfört med 2019 var antalet fall med kvinnliga offer oförändrat, medan antalet manliga offer var 13 fall fler.

Jämfört med 2011, då könsindelad statistik började föras, har antalet män som fallit offer för dödligt våld ökat från 56 fall 2011 till 99 fall 2020. Antalet fall med

kvinnliga offer 2020 var däremot lika många som 2011, men har varit högre under vissa år däremellan (se tabell 2).

Tabell 2. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt samt uppdelat på brottsoffrens kön, 2011–2020

År	Totalt	Uppdelat på kön				
		Antal		Andel (%)		
		Kvinnor	Män	Totalt	Kv	Män
2011	81	25	56	100	31	69
2012*	68	21	46	100	31	69
2013	87	26	61	100	30	70
2014	87	25	62	100	29	71
2015	112	29	83	100	26	74
2016	106	29	77	100	27	73
2017	113	27	86	100	24	76
2018	108	33	75	100	31	69
2019	111	25	86	100	23	77
2020	124	25	99	100	20	80

*1 ett fall har offrets kön inte kunnat fastställas

Merparten av det dödliga våldet 2020 drabbade personer som var 18 år eller äldre vid brottstillfället (112 fall, motsvarande 90 %). Resterande 12 fall avsåg offer under 18 år.

Av de offer som var 18 år eller äldre avsåg 23 fall kvinnor och resterande 89 fall män, och motsvarande utfall för 2019 var 23 kvinnor och 77 män. För de fall av dödligt våld där offren var under 18 år, var 2 flickor och 10 pojkar, vilket var ungefär samma resultat som 2019 då 2 flickor och 9 pojkar föll offer för dödligt våld.

Dödligt våld i relation till befolkningen

I relation till 100 000 invånare i befolkningen⁶ konstaterades 1,20 fall av dödligt våld år 2020, vilket var något högre än 2019 (1,08). Under perioden 2002–2020 har det totala antalet konstaterade fall av dödligt våld relaterat till folkmängden varierat mellan 0,71 och 1,21 fall per 100 000 invånare (se tabell 3).

År 2020 uppgick antalet kvinnliga offer för dödligt våld till 0,49 per 100 000 kvinnliga invånare, vilket var oförändrat jämfört med 2019. Motsvarande siffra för manliga offer var 1,90 per 100 000 manliga invånare, vilket var högre än 2019 (1,66).

⁶ Beräkningen är baserad på medelfolkmängden i Sverige. Källa: Statistiska centralbyrån.

Under perioden 2011–2020 har antalet kvinnliga offer per 100 000 invånare varierat mellan 0,44 fall som lägst och 0,65 som högst. För manliga offer per 100 000 invånare har variationen legat mellan 0,97 och 1,90 fall.

Tabell 3 Konstaterade fall av dödligt våld, antal och antal per 100 000 i befolkningen, totalt samt uppdelat på kön för åren 2002–2020.

År	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	per	Antal	per	Antal	per
		100'		kv inv		m inv
2002	98	1,10
2003	81	0,90
2004	102	1,13
2005	83	0,92
2006	91	1,00
2007	111	1,21
2008	82	0,89
2009	93	1,00
2010	91	0,97
2011	81	0,86	25	0,53	56	1,19
2012*	68	0,71	21	0,44	46	0,97
2013	87	0,91	26	0,54	61	1,27
2014	87	0,90	25	0,52	62	1,28
2015	112	1,14	29	0,59	83	1,69
2016	106	1,07	29	0,59	77	1,55
2017	113	1,12	27	0,54	86	1,70
2018	108	1,06	33	0,65	75	1,47
2019	111	1,08	25	0,49	86	1,66
2020	124	1,20	25	0,49	99	1,90

*1 ett fall har offrets kön inte kunnat fastställas

Dödligt våld mot närstående i parrelation

Från och med redovisningsåret 2017 redovisas antalet konstaterade fall av dödligt våld där offer och förövare var närstående genom en parrelation eller hade haft en sådan relation före brottstidpunkten (för detaljerad information, se avsnittet Beskrivning av statistiken).

Under 2020 konstaterades 17 fall av dödligt våld där offer och förövare hade en parrelation vid tidpunkten för brottet eller tidigare, motsvarande en andel på 14 procent av samtliga fall av dödligt våld för 2020, vilket ungefär var samma resultat som 2019 (18 fall respektive 16 procent).

Antalet fall av dödligt våld mot kvinnor där offret och förövaren var eller hade varit i en parrelation uppgick till 13 fall 2020, motsvarande drygt hälften (52 %) av samtliga fall av dödligt våld mot kvinnor under året. Dödligt våld mot män i en parrelation uppgick till 4 fall 2020, vilket motsvarade 4 procent av samtliga fall av dödligt våld mot män (se tabell 4).

Tabell 4. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt samt uppdelat på kön och om offer och förövare var närstående i en parrelation, 2017–2020.

År	Samtliga			Kvinnor/flickor			Män/pojkar		
	Totalt			Totalt			Totalt		
	Närstående parrelation		Andel (%)	Närstående parrelation		Andel (%)	Närstående parrelation		Andel (%)
Antal	Andel (%)	Antal		Andel (%)	Antal		Andel (%)		
2017	113	11	10	27	10	37	86	1	1
2018	108	26	24	33	22	67	75	4	5
2019	111	18	16	25	16	64	86	2	2
2020	124	17	14	25	13	52	98	4	4

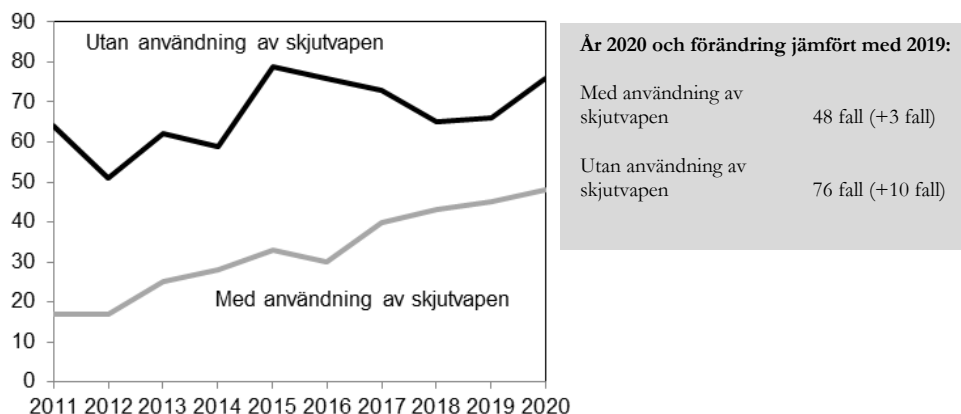
I tolkningen av resultaten bör man tänka på att det inte är ovanligt att antalsmässigt små kategorier uppvisar ganska stora variationer från år till år. Mot bakgrund av att resultaten kan variera och uppgifterna om huruvida offer och förövare varit närstående i en parrelation endast finns framtagna för fyra år, är det ännu för tidigt att uttala sig om utvecklingen. Jämförelser kan dock med viss försiktighet göras med de fördjupade studier av dödligt våld som Brå genomför återkommande. Enligt dessa studier låg antalet fall av dödligt våld i nära relation under en lång period (hela 90-talet och större delen av 00-talet) på i genomsnitt 20 fall per år, för att sedan minska till i genomsnitt 16 fall per år under åren 2008–2017.⁷

Dödligt våld och användning av skjutvapen

År 2020 användes skjutvapen i 48 fall av dödligt våld, vilket var 3 fall fler än 2019. Resterande 76 fall begicks utan skjutvapen, vilket var 10 fall fler än 2019. Antalet konstaterade fall av dödligt våld där skjutvapen har använts har ökat stadigt sedan 2011, från 17 fall 2011 till 48 fall 2020 (se figur 2).

Av samtliga fall där skjutvapen använts 2020 var dödsoffret en man eller pojke i 41 fall (85 %) och en kvinna eller flicka i 7 fall (15 %). Motsvarande fördelning 2019 var 40 fall (89 %) med manligt offer och 5 fall (11 %) med kvinnligt offer. Under perioden 2011–2020 har antalet manliga offer varierat mellan 14 och 42 per år, och för kvinnliga offer mellan 1 och 7 per år (se figur 3).

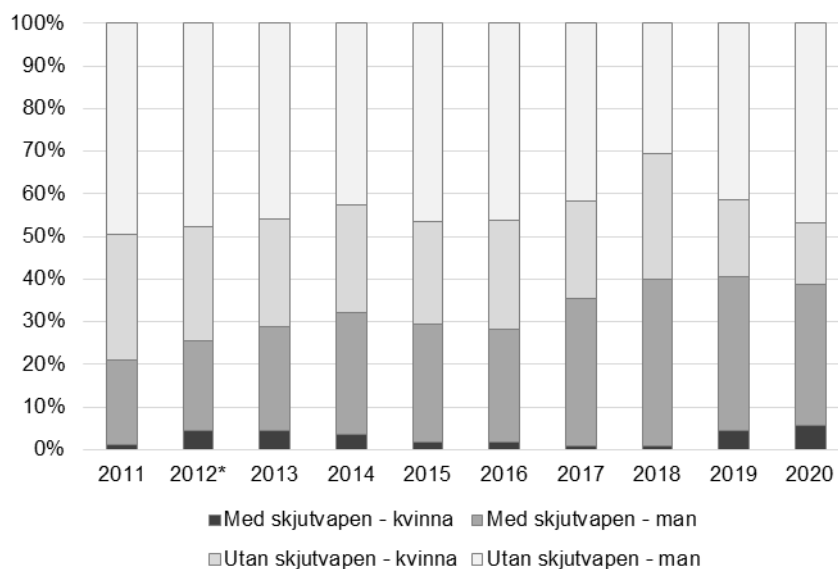
⁷ Se Rapport 2019:6 *Dödligt våld i Sverige 1990–2017*, vilken finns tillgänglig på bra.se.

Figur 2. Antal fall av dödligt våld med och utan användning av skjutvapen, 2011–2020.

Skjutvapen användes i 39 procent av de konstaterade fallen av dödligt våld 2020, vilket var något lägre jämfört med 2019 då motsvarande andel var 41 procent. Att andelen minskat trots en antalsmässig ökning av fallen där skjutvapen använts, beror på att antalet fall av dödligt våld där skjutvapen inte använts har ökat i större utsträckning.

Andelen konstaterade fall av dödligt våld där skjutvapen använts har sedan 2011⁸ dock näst intill fördubblats, från 21 till 39 procent 2020 (se figur 3).

Figur 3. Andelar av dödligt våld, 2011–2020, uppdelat på om skjutvapen använts och på offrets kön. För antalsredovisning, se tabellbilaga.

*I ett av fallen har offrets kön inte kunnat fastställas.

⁸ Under 1990- och 2000-talen användes skjutvapen i omkring 20 procent av fallen. Se *Rapport 2019:6 Dödligt våld i Sverige 1990–2017*.

Nivå och utveckling av det dödliga våldet i regionerna

Nedan redovisas nivå och utveckling av de konstaterade fallen av dödligt våld i regionerna⁹. Från 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju regioner, i stället för den tidigare uppdelningen i 21 länspolismyndigheter. Det innebär att statistiken över anmälda brott, och därmed också statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, från och med 2015 baseras på de nya regionerna. För mer information, se avsnittet Regional fördelning under Statistikens innehåll.

Av de 124 konstaterade fallen av dödligt våld 2020 härrörde 85 fall från regionerna Stockholm, Väst och Syd (nedan benämnda som storstadsregioner), vilket motsvarade 69 procent av samtliga fall under året.

Andelen manliga offer för dödligt våld 2020 var något högre i storstadsregionerna (80 % män) jämfört med övriga regioner (79 % män). Ett liknande mönster återfinns samtliga år sedan 2015, även om skillnaderna mellan storstadsregioner och övriga regioner minskat över tid (se tabell 5).

Tabell 5. Antal konstaterade fall av dödligt våld 2015–2020, totalt samt uppdelat på kön, i storstadsregioner och övriga regioner.

År	Storstadsregioner					Övriga regioner				
	Totalt	Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Totalt	Kvinnor/flickor		Män/pojkar	
	Antal	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
2015	79	13	16	66	84	33	16	48	17	52
2016	73	17	23	56	77	33	12	36	21	64
2017	85	16	19	69	81	28	11	39	17	61
2018	76	23	30	53	70	32	10	31	22	69
2019	71	15	21	56	79	40	9	22	31	78
2020	85	17	20	68	80	39	8	20	31	79

På regional nivå skedde det vissa förändringar av antalet konstaterade fall av dödligt våld 2020 jämfört med 2019. Störst antalsförändring hade region Stockholm (+11 fall), följt av region Öst (+6 fall) samt region Mitt (-5 fall). För övriga regioner var förändringarna i intervallet 0–3 fall i respektive region.

Antalet fall av dödligt våld per 100 000 invånare låg 2020 på 1,2 för hela landet, och variationen på regionnivå låg i intervallet 0,8 (region Bergslagen) till 1,8 (region Stockholm). Nivåerna i respektive region har dock varierat relativt mycket mellan åren (se tabell 6).

⁹ Konstaterade fall av dödligt våld uppdelat efter region baseras på vilken handläggande enhet som senast hanterade utredningen.

Tabell 6. Konstaterade fall av dödligt våld 2010–2020, totalt och per polisregion, antal och antal per 100 000 invånare.

År*	Hela landet															
	Region Nord		Region Mitt		Region Stockholm		Region Öst		Region Väst		Region Syd		Region Bergslagen			
	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.		
2010	91	1,0	10	1,1	4	0,5	24	1,1	8	0,8	23	1,2	17	0,9	5	0,6
2011	81	0,9	8	0,9	3	0,3	20	0,9	6	0,6	19	1,0	19	1,0	6	0,7
2012	68	0,7	5	0,6	4	0,5	18	0,8	5	0,5	10	0,5	21	1,1	5	0,6
2013	87	0,9	3	0,3	9	1,0	25	1,1	9	0,9	24	1,3	12	0,7	5	0,6
2014	87	0,9	5	0,6	8	0,9	25	1,1	5	0,5	14	0,7	20	1,1	10	1,2
2015	112	1,1	10	1,1	5	0,6	27	1,2	11	1,0	34	1,7	18	1,0	7	0,8
2016	106	1,1	2	0,2	13	1,4	26	1,1	10	0,9	17	0,9	30	1,6	8	0,9
2017	113	1,1	5	0,6	9	1,0	50	2,1	5	0,4	18	0,9	17	0,9	9	1,0
2018	108	1,1	4	0,4	10	1,1	28	1,2	10	0,9	24	1,2	24	1,2	8	0,9
2019	111	1,1	11	1,2	14	1,5	34	1,4	7	0,6	18	0,9	19	1,0	8	0,9
2020	124	1,2	10	1,1	9	0,9	45	1,8	13	1,1	21	1,0	19	1,0	7	0,8

*För åren 2010–2014 har länen summerats ihop till respektive polisregion

Användning av skjutvapen i regionerna

Av samtliga fall av dödligt våld med skjutvapen uppgick de tre storstadsregionerna Stockholm, Väst och Syds sammantagna andel till 69 procent (33 fall) (se tabell 7).

I storstadsregionerna har antalet fall där skjutvapen använts ökat från 2011 (15 fall) fram till 2017 (34 fall), och har därefter legat kvar runt 32–33 fall per år (se tabell 7).

Tabell 7 Antal konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen, totalt samt uppdelat på storstadsregioner och övriga regioner, 2011–2020

År	Totalt	Storstadsregioner					Övriga regioner		
		Totalt			Sthlm	Väst	Syd	Totalt	
		Antal	Antal	Andel (%)	Antal	Antal	Antal	Antal	Andel (%)
2011	17	15	88	4	4	7	2	12	
2012	17	14	82	3	2	9	3	18	
2013*	25	18	72	7	9	2	7	28	
2014**	28	19	68	10	5	4	9	32	
2015	33	31	94	10	12	9	2	6	
2016	30	26	87	10	5	11	4	13	
2017	40	34	85	19	5	10	6	15	
2018	43	33	77	11	9	13	10	23	
2019	45	32	71	18	3	11	13	29	
2020	48	33	69	23	4	6	15	31	

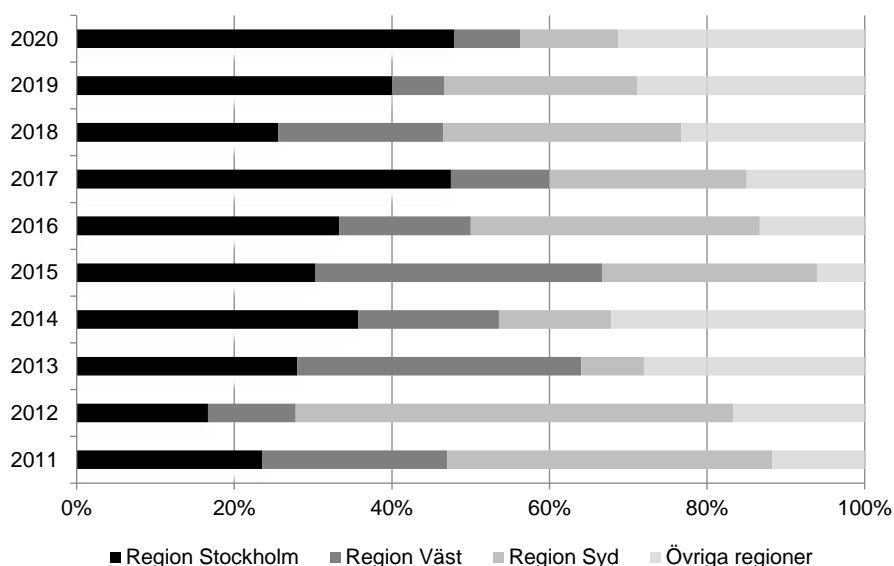
*Antalet konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen år 2013 på total nivå korrigerades den 27 mars 2018 (från 26 till 25 fall).

**Antal och andel konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen år 2014 för storstadsregioner korrigerades den 28 mars 2020 (från 23 till 19 fall).

Under 2020 ökade det dödliga våldet med skjutvapen i storstadsregionerna Stockholm (+5 fall) och Väst (+1 fall), samtidigt som det minskade i Syd (-5 fall)

jämfört med 2019. I övriga regioner sammantaget ökade antalet med 2 fall jämfört med 2019.

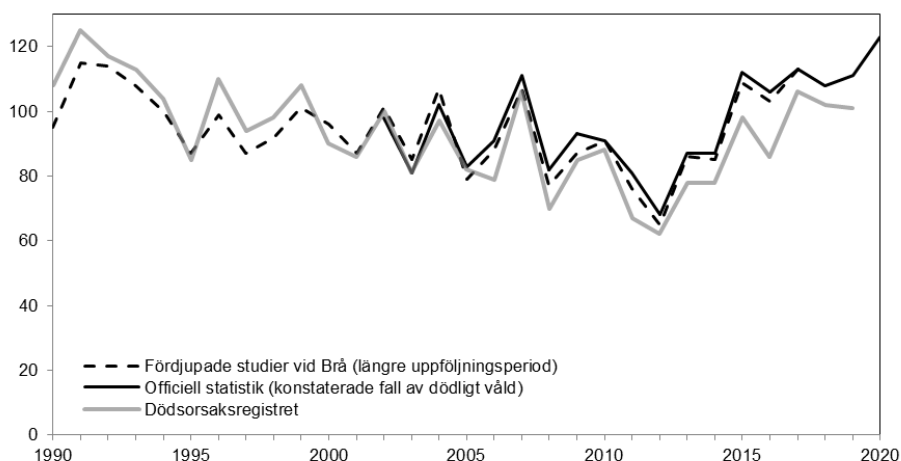
Region Stockholm stod för nästan hälften (48 %) av samtliga konstaterade fall av dödligt våld med skjutvapen under 2020, medan region Syds andel var 13 procent och region Väst stod för 8 procent. Resterande 31 procent stod de övriga regionerna för (se figur 4).

Figur 4. Andelar av dödligt våld med skjutvapen 2011–2020, uppdelat på storstadsregionerna Stockholm, Väst och Syd samt övriga regioner.

Det dödliga våldet i andra studier

Vid sidan av den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld har Brå genomfört fördjupade studier av det dödliga våldet sedan 1990-talet och fram till 2017. I det längre perspektivet visar studierna på en nedåtgående trend av våld med dödlig utgång fram till 2013. Statistik från Socialstyrelsens dödsorsaksregister visar på en likartad trend (se figur 5).

Figur 5. Antalet konstaterade fall av dödligt våld enligt den officiella kriminalstatistiken 2002–2020, antalet fall av dödligt våld från studier med en längre uppföljningsperiod än tre månader (Brå 1990–2017) och antalet fall enligt Socialstyrelsens dödsorsaksregister 1990–2019.

Det dödliga våldet uppgick under 1990-talet till i genomsnitt 107 fall per år, en nivå som under 2000-talet minskade till 91 fall per år¹⁰. Minskningen fortsatte några år in på 2010-talet, för att därefter vända uppåt. Under andra halvan av 2010-talet (2016–2020) har det genomsnittliga antalet legat på 112 fall per år.

Övriga resultat från granskningen 2020

I denna statistik har samtliga brottsanmälningar avseende mord och dråp, barnadråp samt vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) och terroristbrott¹¹ som anmälts 2020 granskats. Totalt har 635 brottsanmälningar granskats, varav 437 var anmälda brott som registrerats som fullbordat mord, dråp eller barnadråp.

Granskningen har resulterat i sammantaget 124 konstaterade fall av dödligt våld, motsvarande 28 procent av de anmälda brotten avseende fullbordade mord, dråp och barnadråp (437 anmälda brott)¹². De konstaterade fallen av dödligt våld 2020 inkluderar 5 fall av vållande till annans död genom misshandel. I tabell 8 redogörs för innehållet i de 635 granskade brottsanmälningarna.

¹⁰ Åren 1990–1994 var det genomsnittliga antalet 107 fall per år, och 1995–1999 var det 94 fall per år. Uppgifterna är hämtade från underlaget till *Rapport 2019:6 Dödligt våld i Sverige 1990–2017*.

¹¹ Anmälningar rörande terroristbrott har granskats då lagstiftningen inkluderar mord, se lag (2003:148) om straff för terroristbrott.

¹² Anmälningar om vållande till annans död kan inkludera händelser där vållande till annans död har skett till följd av misshandel. Oftast registreras den typen av händelse som ett mord eller dråp men det kan föreligga omständigheter som gör att så inte är fallet. Antalet av detta slag rör sig om 1–5 ärenden per år.

Tabell 8. Innehållet i brottsanmälningar om fullbordade mord, dråp, barnadrap, vållande till annans död och terroristbrott 2020.

Kategorier	Antal	Andel (%)
Dödligt våld i Sverige	124	20
Oklart om dödligt våld föreligger	7	1
Brottsplats utomlands	25	4
Försök, förberedelse eller stämpling till mord/dråp	8	1
Dubbelregistreringar	20	3
Cold case	30	5
Övrig händelse, ej dödligt våld	421	66
Totalt	635	100

Utöver de 124 fall som avsåg konstaterade fall av dödligt våld 2020, var det vid tidpunkten för sammanställningen av statistiken oklart i 7 fall om det rörde sig om dödligt våld eller inte.

Av de anmälda brotten 2020 avsåg 8 fall försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp som felaktigt registrerats som fullbordade brott.

I 30 fall handlade det sig om så kallade cold case, det vill säga gamla mord/dråp-ärenden som av tekniska skäl behövts nyregistreras i polisens ärendesystem under 2020.¹³ Dessa ingår inte i årets statistik över konstaterade fall av dödligt våld.

I 25 fall var brottsplatsen utomlands (vilka inte granskats närmare) och i 20 fall rörde det sig om dubbelregistreringar.

I kategorin Övrig händelse, ej dödligt våld (421 brott) finns fall som avsåg andra typer av händelser, till exempel naturlig död, olyckor eller självmord. Även anmälda brott om vållande till annans död (ej genom misshandel) samt anmälda terroristbrott (utan dödsfall) ingår här. Dessutom ingår 6 fall av nödvärn, vilka inte räknas med i statistiken över konstaterade fall av dödligt våld.

Källor till granskningen av brottsanmälningarna

För att kunna bedöma om en anmäld händelse utgör ett fall av dödligt våld använder Brå flera olika källor. Nedan redovisas vilken huvudsaklig

¹³ Preskriptionen för mord och dråp avskaffades 2010, och inom polisen fattades ett beslut 2012 om att uppklarade ärenden om dödligt våld bör hållas öppna. Den 1 januari 2015 omvandlades polisens organisation till en enda polismyndighet i Sverige, och de tidigare länspolismyndigheterna upphörde. För att dessa ärenden skulle kunna överföras till den nya Polismyndigheten, krävdes att de tekniskt sett nyanmälades i polisens nationella ärendehanteringssystem, vilket innebar att de därmed inkom till Brå på nytt. Initialt gällde detta för ärenden som anmälts mellan åren 1985 och 1995, men vartefter har årsintervallet utökats. De cold case-fall som registrerades på nytt under 2020 avsåg tidsperioden 1986–1999.

informationskälla som resultatet från granskningen baserats på. För mer information om metod och genomförande, se avsnittet Beskrivning av statistiken.

Tabell 9. Huvudsaklig informationskälla vid bedömning om det rört sig om dödligt våld eller inte, 2020

	Totalt				
	Konstaterade fall av dödligt våld	Oklart om dödl. våld föreligger	Anmält brott som begåtts utomlands	Övrig händelse, ej dödl. våld	
Brottsanmälan	96	0	0	11	85
Slutredovisningsuppgift	257	2	0	14	241
Polis och/eller åklagare	224	72	6	0	146
Dom (från tingsrätt eller hovrätt)	58	50	1	0	7
Totalt	635	124	7	25	479

Nedan görs en utförligare beskrivning av de olika informationskällor som förekommer i tabell 9.

Brottsanmälan

Exempel på ärenden som endast bedömdes utifrån informationen på brottsanmälan är felregistreringar gällande försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp samt ärenden där brottsplatsen är utomlands.

Av de totalt 635 anmälda brott som granskats 2020 baserades bedömningen enbart på information i brottsanmälan i 15 % av fallen (96 fall), vilket var en högre andel jämfört med 2019 (11 %).

Slutredovisningsuppgift

Slutredovisningsuppgiften innehåller information om vilket beslut som har fattats för brottet, till exempel att förundersökningen läggs ner eller att förundersökningen redovisas till åklagare. I många fall ger beslutet i slutredovisningen tillräcklig information för att avgöra om ärendet avser dödligt våld eller inte. Det gäller exempelvis vid nedläggningsbesluten ”gärningen är inte brottslig” och ”ej anledning att anta att brott som faller under allmänt åtal har begåtts”, eller att ärendet redovisats till åklagare för beslut i åtalsfrågan.

År 2020 var slutredovisningsuppgiften huvudsaklig källa till bedömningen i 40 % av fallen (257 fall), vilket var lägre jämfört med 2019 då andelen var 50 %.

Kontakt med polis eller åklagare

Polis eller åklagare har kontaktats för att inhämta information till bedömningen i två olika typer av fall;

- pågående ärenden där informationen i brottsanmälan inte räcker till för att avgöra om det rör sig om dödligt våld, och/eller för att hämta in kompletterande uppgifter om exempelvis relation mellan offer och misstänkt gärningsperson

- avslutade ärenden där vare sig information i brottsanmälan eller slutredovisningsuppgift räcker för att bedöma dödsorsak och/eller relation mellan offer och misstänkt gärningsperson

I 224 fall (35 %) har kodningen gjorts efter kontakt med polis eller åklagare, vilket var en något högre andel jämfört med 2019 (34 %). Av dessa 224 fall avsåg 146 fall där det inte förelegat dödligt våld, 72 avsåg konstaterade fall av dödligt våld, och för resterande 6 fall gick det vid tidpunkten för granskningen inte att bedöma om dödligt våld förelegat eller ej. I de fall där det funnits ett utvidgat rättsmedicinskt utlåtande från Rättsmedicinalverket (RMV) har det använts som stöd i bedömningen, utöver de uppgifter som polis eller åklagare lämnat om fallet.

Dom

År 2020 kodades 50 fall som konstaterat dödligt våld, baserat på tingsrätts- eller hovrättsdom om att en eller flera gärningspersoner dömts för mord, dråp eller vållande till annans död i kombination med misshandel. Motsvarande antal för 2019 var 34 fall.

I de fall en tingsrättsdom blivit överklagad till en hovrätt men inte avgjorts, bedöms ärendet som dödligt våld eller som ”oklart om dödligt våld föreligger” beroende på informationen i tingsrättsdomen. Den bedömningen görs exempelvis i de fall där döds sätt eller dödsorsak inte kunnat fastställas, och utredningen därför inte lett till en fällande dom.

Beskrivning av statistiken

Detta avsnitt beskriver innehållet och uppbyggnaden av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld. Varje fall motsvarar en unik individ som fallit offer för dödligt våld. Ett ärende (polisanmälan) kan dock omfatta flera dödsfall, och då räknas varje fall separat.

Statistikens ändamål

Syftet med den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld är att redovisa en tillförlitlig uppgift om nivån och utvecklingen av det dödliga våldet i Sverige. Statistiken har tagits fram sedan 2002 med anledning av att det antal händelser (fullbordade mord, dråp och barnadråp) som redovisas i statistiken över anmälda brott ger en kraftigt överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld. Det beror på att i statistiken över anmälda brott redovisas samtliga anmälda händelser med dödlig utgång där det funnits anledning att utreda om dödligt våld kan ha varit dödsorsaken. Många av dessa händelser visar sig efter utredning handla om något annat än dödligt våld, till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Det händer även att flera brottsanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken över anmälda brott kan innehålla dubletter. Vidare förekommer det att försök, förberedelse eller

stämpling till mord eller dråp felaktigt registreras som fullbordade mord eller dråp. I anmälningsstatistiken ingår även anmält dödligt våld som begåtts utomlands, men som anmälts i Sverige.

Skillnaden mellan antalet anmälda brott och konstaterade fall av dödligt våld har ökat över tid¹⁴. Det kan bland annat förklaras av att de manuella kontrollerna av brottsanmälningarna kommit att bli färre sedan polisen införde ett digitalt ärendehanteringssystem för registrering av brottsanmälningar i början av 1990-talet.

Statistiken utgår från anmälningsstatistiken, och är därmed avgränsad till de variabler som redovisas i statistiken över anmälda brott (kön, region, med eller utan skjutvapen). Som komplement mäts även variablerna *ålder* samt *relation* mellan offer och förövare, men endast i statistiken över konstaterade fall av dödligt våld.

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld är deskriptiv och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå och struktur över tid. Den används för allmän information och som underlag för utredning och forskning om det dödliga våldet. Statistiken rapporteras även till bland annat EU (Eurostat) och FN (inom ramen för United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems, UN-CTS).

Statistikens innehåll

Sedan 2002 tar Brå årligen fram separat statistik över konstaterade fall av dödligt våld, som bygger på granskning av samtliga brottsanmälningar avseende fullbordade mord, dråp, inklusive barnadråp samt vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser).¹⁵ Avsikten med statistiken är som nämnts ovan att kunna presentera tillförlitliga uppgifter om det årliga antalet anmälda fall av dödligt våld. De anmälda brotten om vållande till annans död undersöks för att kontrollera om det bland dem finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång.

Närstående i parrelation

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld redovisas efter huruvida offer och förövare var närstående i en parrelation vid tidpunkten för brottet eller hade haft en sådan parrelation tidigare. Med parrelation avses heterosexuella och samkönade relationer mellan personer (med eller utan gemensamma barn) som är eller har varit gifta, sammanboende eller särboende alternativt är eller har varit i

¹⁴ Sedan granskningarna startade 2002 har andelen konstaterade fall av dödligt våld minskat från hälften till omkring en fjärdedel av samtliga anmälda brott rörande dödligt våld.

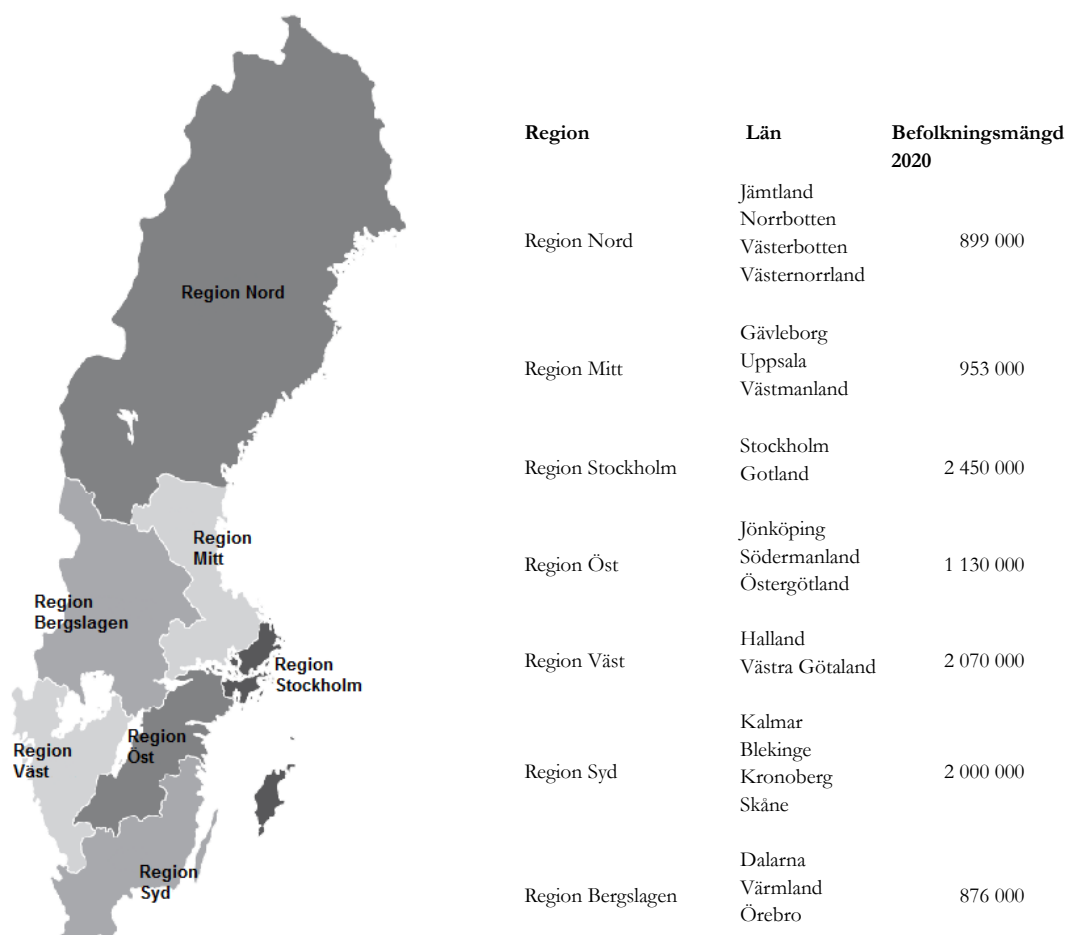
¹⁵ Samtliga ärenden där det kan röra sig om dödligt våld samlas in, även där andra rubriceringar används, såsom terroristbrott och folkmord.

uttalade relationer som flickvänner eller pojkvänner. Kortvarig dejting eller sporadiska sexuella relationer ingår inte i definitionen.

Regional fördelning

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld redovisas för hela landet och per region. Redovisningen efter region är baserad på Polismyndighetens geografiska indelning, som infördes den 1 januari 2015 i samband med polisens nya organisation. Omorganisationen innebar att de tidigare 21 länspolismyndigheterna slogs ihop till en myndighet, indelad i sju regioner. Åklagarmyndigheten anpassade samtidigt sin organisation till motsvarande områden. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I figur 6 redovisas de nuvarande polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt folkmängden i regionerna.

Figur 6. Regionindelning från och med 2015 med tidigare län indelade i tillhörande region samt befolkningsmängden 2020.

Insamling och bearbetning

Grundmaterial och datainsamling

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld baseras på de uppgifter om anmälda brott som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem. Granskningen omfattar samtliga anmälda brott med brottrubriceringarna mord, dråp (brottskoderna 0310-0313), barnadrap (brottskod 0309), vållande till annans död (brottskod 0392) samt terroristbrott (brottskod 7002). För bedömningen av de anmälda brotten samlas kompletterande uppgifter in (se avsnittet Datainsamling nedan).

Klassificering av brott

I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras brotten i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen Klassificering av brott, som finns på Brås webbplats, bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och ofta med kompletterande uppgifter om omständigheter kring ett brott, till exempel kön och ålder på offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Försök, förberedelse och stämpling¹⁶ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat för mord och dråp.

Datainsamling

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i deras ärendehanteringssystem. Uppgifterna levereras sedan till Brå. Detsamma gäller uppgifter från Åklagarmyndighetens och andra brottsutredande myndigheters ärendehanteringssystem. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

För att sammanställa statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, inhämtar Brå kopior på samtliga brottsanmälningar och slutredovisningsuppgifter¹⁷ avseende dödligt våld och vållande till annans död som anmälts till polisen under ett kalenderår. Datainsamlingen baseras på uppgifter om brottsanmält dödligt våld i Brås register för anmälda brott och görs i tre omgångar. Första vardagen i maj i det innevarande kalenderåret görs en första datainsamling, baserad på brottsanmälningar för perioden januari–april, genom att handlingar begärs ut från polisen. Insamlingen upprepas sedan den första vardagen i september, avseende perioden maj–augusti. Slutligen görs en tredje insamling i början av januari som

¹⁶ Med *stämpling* (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

¹⁷ Med *slutredovisningsuppgift* avses ett beslut som avslutar förundersökningen.

avser perioden september–december. När brottsanmälningar och slutredovisningsuppgifter kommer till Brå granskas dessa, och vid behov inhämtas ytterligare information från polis, åklagare eller domstol. För varje fall görs en bedömning av om dödligt våld föreligger eller inte (se följande avsnitt).

Källor till granskningen av brottsanmälningarna

Bedömningen av om det föreligger dödligt våld eller inte bygger i huvudsak på information från brottsanmälningar och slutredovisningsuppgifter, men även andra informationskällor används. Det handlar om information som hämtas in genom kontakter med polis eller åklagare, domar som hämtats in för kompletterande information eller domstolsuppgifter i Brås statistikdatabas.

Kodningskategorier

Dödligt våld

Kategorin dödligt våld innehåller anmälda dödsfall där det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Informationen har verifierats på olika sätt beroende på hur långt ärendet har kommit i brottmålsprocessen.

Om ärendet fortfarande är under pågående utredning verifieras det med muntlig eller skriftlig information från den polis eller åklagare som handlägger ärendet alternativt är förundersökningsledare. Om ärendet har lett till en dom verifieras informationen i första hand med domen och i andra hand med hjälp av uttag av domslutsuppgifter om lagakraftvunnen dom eller från överrätt i Brås databas för lagföringsstatistik.

Oklara fall

Kategorin oklara fall innehåller de fall där det saknats tillräcklig information för att göra en kvalitetssäker bedömning enligt ovan eller där polisen inte vet vad som har inträffat.

Brottsplats utomlands

Ärenden där brottsplatsen är utomlands ingår enligt definitionen inte i statistiken. Det innebär att dessa anmälningar inte kontrolleras närmare, och ärenden i denna kategori kan därför innehålla händelser som efter utredning visar sig vara andra än dödligt våld.

Övriga händelser, ej dödligt våld

Denna kategori kan grovt delas in i fyra undergrupper:

- anmälda brott som avser försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp men som felaktigt registrerats som fullbordade fall av dödligt våld¹⁸

¹⁸ Det finns särskilda brottskoder för registrering av försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp. För mer information se bra.se/klassificeringavbrott.

- dubbelregistreringar som beror på att flera brottsanmälningar upprättats för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att anmälningsstatistiken innehåller dubletter¹⁹
- fall där det är uppenbart att dödligt våld inte föreligger (detta gäller framför allt händelser som anmäls som vållande till annans död)
- dödsfall där brottsutredningarna visat att det inte har förekommit något dödligt våld, utan personen kan ha avlidit genom till exempel självmord, naturlig död, sjukdom, olycka eller alkohol-/narkotikaförgiftning

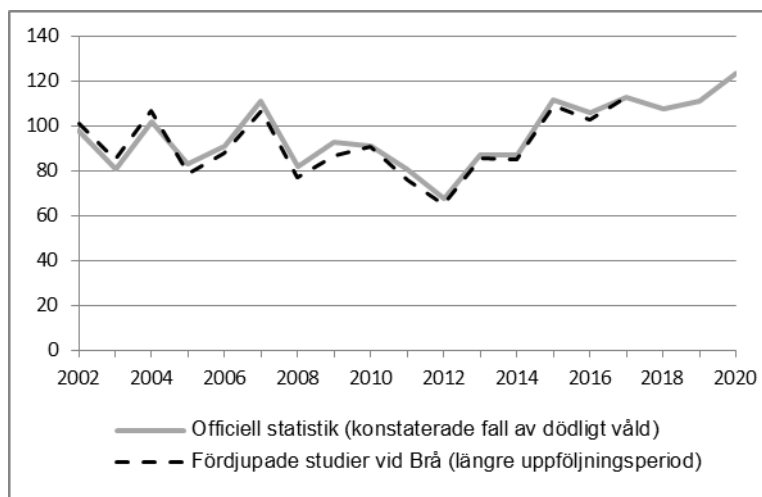
Uppföljningsperiod

Den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld som redovisas här är framtagen utifrån den information som fanns tillgänglig i Brås register över anmälda brott upp till två och en halv månad efter det granskade kalenderårets slut, det vill säga i mitten av mars året därpå. Omständigheter som framkommer senare, och som kan innebära att bedömningen av vissa ärenden förändras, kommer inte med i granskningen och därmed inte heller i statistiken. Ett exempel på en sådan situation kan vara att tingsrättens dom överklagas och ändras i högre instans.

Utöver denna genomgång av konstaterade fall av dödligt våld genomför Brå även fördjupade studier av det dödliga våldet inom ramen för olika projekt. I dessa studier är uppföljningsperioden längre, vilket innebär att de generellt sett bygger på mer tillförlitlig information. Den största skillnaden är att de fördjupade studierna i större utsträckning utgår från domstolarnas domar.

Vid en jämförelse av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld 2002–2020 med fördjupade studier som är framtagna med längre uppföljningsperiod, visar det sig att de fördjupade studierna oftast innehåller något färre fall än den officiella statistiken. Skillnaderna är små – differensen varierar mellan 0 och 6 fall per år (se figur 7).

¹⁹ Det förekommer att ett ärende ser dubbelregistrerat ut när samma ärendenummer återfinns mer än en gång, men där det rör sig om två, eller fler, offer. Vart och ett av offren kodas då separat, som ett konstaterat fall av dödligt våld. För mer information om antalsräkning i kriminalstatistiken, se *Riktlinjer för antalsräkning av brott* (RIF0054), som bland annat finns att hämta på Brås webbplats: bra.se/klassificeringavbrott.

Figur 7. Jämförelse av konstaterade fall av dödligt våld med studier med längre uppföljningsperiod än tre månader, 2002–2020.

Kvalitet

På en total nivå kan tillförlitligheten i den här statistiken anses vara god och väl återspegla det dödliga våldet i Sverige. I statistiken förekommer täckningsfel och partiellt bortfall i liten utsträckning. Urvalsfel och bortfall är inte relevanta för den här statistiken.

Täckningsbrister

Majoriteten av fallen av fullbordat dödligt våld i Sverige kommer till myndigheternas kännedom och risken för undertäckning i statistiken kan därför på goda grunder anses vara mycket liten. Rimligtvis finns ett mörkertal även avseende denna typ av brott, men det torde röra sig om enstaka fall. De kan till exempel handla om personer utan anknytning till Sverige som fallit offer för dödligt våld här men aldrig eftersökts och vars kropp inte påträffats eller dödsfall som orsakats av uppsåtligt våld, men där polis och rättsläkare inte upptäcker att så är fallet. Varje år finns det också ett antal oklara fall som kan utgöra dödligt våld och de kan potentiellt utgöra viss undertäckning.

De ärenden som kommer till polisens eller åklagares kännedom registreras och överförs elektroniskt varje dag till Brå och lagras i Brås verksamhetsdatabas. Samtliga fall som registrestrats under ett kalenderår följs, så långt det är möjligt, genom rättskedjan fram till två veckor innan statistiken publiceras i slutet av mars året efter. Den korta uppföljningsperioden innebär en viss risk för liten övertäckning i statistiken när det gäller öppna ärenden som bedömts som dödligt våld. I dessa fall skulle en längre uppföljningstid kunna ge mer information som ändrar bedömningen. I jämförelser med fördjupade studier som tillämpar längre uppföljningsperioder och därmed ofta kan basera analysen på avgöranden i domstol ligger nivån i den officiella statistiken på 0–6 fall fler årligen (se figur 7).

Partiellt bortfall

För de olika redovisningsvariablerna kan det i vissa fall förekomma partiellt bortfall.

I variabeln med användning av skjutvapen har det hittills inte förekommit något bortfall. I uppgiften om offrets kön förekommer det sällan bortfall, endast i ett (1) fall hittills (2012) har uppgift om offrets kön saknats. Offrets ålder är oftast känd, det vill säga om offret var minderårig (under 18 år) eller vuxen (18 år eller äldre). Uppgift om i vilken region brotten utreds finns alltid tillgänglig.

När det gäller information om offrets och förövarens relation kan det däremot förekomma ett visst bortfall. Informationen tas fram i två steg. I det första steget avgörs huruvida offer och förövare var bekanta eller obekanta med varandra. Om detta inte är känt av olika anledningar kodas relationen som okänd. Relationen kan exempelvis vara okänd i de fall förövaren inte är identifierad eller i de fall polis och åklagare helt enkelt inte känner till vilken typ av relation som offer och förövare haft, trots att förövaren är identifierad. I de fall där relationen mellan offer och gärningsperson är okänd för polis och åklagare är det sannolika att det inte handlar om närstående relationer genom par, familj eller släkt.

Jämförbarhet över tid

Tekniska förändringar

Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad rutin för registrering av anmälningar vid länspolismyndigheterna, Rationell anmälansrutin (RAR). En effekt av det är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott (utan visar sig vara till exempel naturlig död, olyckshändelse eller självmord), vilket leder till ett ökat totalt antal registreringar.

Regional fördelning

Den 1 januari 2015 bildades Polismyndigheten, som ersatte de tidigare 21 länspolismyndigheterna. Den nya Polismyndigheten är indelad i sju polisregioner.

Tabellbilaga

I denna bilaga presenteras tabeller över konstaterade fall av dödligt våld. Tabellerna finns även att ladda ner i Excelformat på Brås webbplats: bra.se

Tabell 1

Hela landet

**Konstaterade fall av dödligt våld¹,
2002–2020.**

År	Antal fall totalt	Antal per 100 000 invånare
2002	98	1,10
2003	81	0,90
2004	102	1,13
2005	83	0,92
2006	91	1,00
2007	111	1,21
2008	82	0,89
2009	93	1,00
2010	91	0,97
2011	81	0,86
2012	68	0,71
2013	87	0,91
2014	87	0,90
2015	112	1,14
2016	106	1,07
2017	113	1,12
2018	108	1,06
2019	111	1,08
2020	124	1,20

¹Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnråp och misshandel med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn undantas. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken.

Tabell 2
Hela landet
Konstaterade fall av dödligt våld¹,
totalt och uppdelat på kön, 2011–2020.

	Totalt	Kvinna/ flicka	Man/ pojke
2011	81	25	56
2012*	68	21	46
2013	87	26	61
2014	87	25	62
2015	112	29	83
2016	106	29	77
2017	113	27	86
2018	108	33	75
2019	111	25	86
2020	124	25	99

* För ett av fallen 2012 kunde offrets kön inte fastställas.

¹Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadrap och misshandelsfall med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn undantas. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken.

Tabell 3**Hela landet****Konstaterade fall av dödligt våld¹, efter användning av skjutvapen, 2011–2020.**

År	Totalt	Skjutvapen			Ej skjutvapen		
		Totalt		Man/ pojke	Totalt		Man/ pojke
		Kvinna/ flicka	Kvinna/ flicka				
2011	81	17	1	16	64	24	40
2012*	68	17	3	14	51	18	32
2013	87	25	4	21	62	22	40
2014	87	28	3	25	59	22	37
2015	112	33	2	31	79	27	52
2016	106	30	2	28	76	27	49
2017	113	40	1	39	73	26	47
2018	108	43	1	42	65	32	33
2019	111	45	5	40	66	20	46
2020	124	48	7	41	76	18	58

* För ett av fallen 2012 kunde offrets kön inte fastställas

** Antalet konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen år 2013 har korrigerats på grund av tidigare felskrivning, från 26 till 25 fall. Samtidigt har kategorin ej skjutvapen ökat från 61 till 62 fall. Korrigeringarna har gjorts den 30/3 2020.

Tabell 4**Regioner****Konstaterade fall av dödligt våld¹, 2015–2020.**

År	Totalt	Region	Region	Region	Region	Region	Region	Region
		Nord	Mitt	Stockholm	Öst	Väst	Syd	Bergslagen
2015	112	10	5	27	11	34	18	7
2016	106	2	13	26	10	17	30	8
2017	113	5	9	50	5	18	17	9
2018	108	4	10	28	10	24	24	8
2019	111	11	14	34	7	18	19	8
2020	124	10	9	45	13	21	19	7

¹Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadrap och misshandelsfall med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn undantas. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.